

Урок 3

Тема: Полліанна та її друзі.

Мета: продовжити роботу над текстом повісті «Полліанна»; з'ясувати, які зміни відбулися у житті мешканців міста з появою Полліанни; проаналізувати поведінку друзів головної героїні; розвивати в учнів уміння узагальнювати, висловлювати судження на основі прочитаного, сприяти вихованню віри в найкращі людські чесноти.

Тип уроку: урок-дослідження.

Обладнання: мультимедійна презентація, висловлювання видатних людей, малюнки учнів до твору, опорні схеми, таблиці.

Епіграф: У світі немає нічого кращого і приємнішого за дружбу; виключити з життя дружбу – все одно, що позбавити світ сонячного світла.

Цицерон

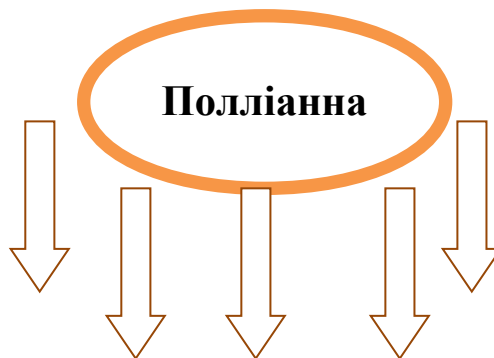
Хід уроку

I. Організаційний момент (слайд 1)

Вправа «Комплімент». Учні в парах беруть долоні свого сусіда у свої долоні і, дивлячись на нього, роблять йому комплімент.

II. Мотивація навчальної діяльності. Оголошення теми і мети уроку.

Інтерактивна вправа «Асоціативний куц». Написати, які емоції, почуття, явища тощо асоціюються з образом Полліанни. (слайд 2)

(Радість, посмішка, сонце, оптимізм, позитив, доброта, любов, дружба, милосердя, терпіння).

Між іншим, в англійській мові є слово «полліанна». Воно широко використовується і означає «щира, весела людина, невинуватий оптиміст».

У повісті «Полліанна» є образ, з яким неодноразово асоціюється маленька героїня книги. Це – веселка. Один з персонажів книги – Джон Пендлтон – називає Полліанну «веселковою дівчинкою». У Біблії після всесвітнього потопу веселка стає знаменням вічного заповіту між небом і землею, символізуючи милість і прощення.
- Чи знайшла дівчинка друзів? Про це дізнаємось сьогодні на уроці. (слайд 3-5)

III. Актуалізація опорних знань учнів

Складання ланцюжка « Кого Полліанна залучила до «гри в радість»?

Щоб скласти ланцюжок, потрібно впізнати героя.

Дидактична гра «Впізнай героя!» (слайд 6)

Умови гри. Учні мають назвати героя за його портретом.

«...строга жінка з суворим обличчям, котра похмурніла щоразу, коли ніж падав на підлогу чи грюкали двері. Але навіть якщо усі ножі лежали на місці і з дверима нічого не відбувалося, вона однаково не усміхалась». (*Міс Поллі*)

«Мабуть, їй ніколи не вдасться догодити цій жінці. Ще й особливого досвіду роботи поза домівкою в неї не було. Але коли мама раптом овдовіла, лишившись з трьома маленькими дітьми на руках та занедужала, довелося дівчині шукати роботи, щоб утримувати родину. Тож вона дуже зраділа, коли знайшла місце на кухні у великому будинку на пагорбі». (*Ненсі*)

«Він був сином старого Тома. У містечку приказували, що коли старий Том – права рука міс Поллі, то цей красень – її ліва рука. Він був юнаком доброї вдачі, ще й симпатичний». (*Тімоті*)

«...До неї ніхто не любить ходити. Якби тільки людям не було її шкода, жодна душа й раз на день не навідалася б до неї, така вона уїдлива. От тільки її доньки по-людськи шкода, бо змушена доглядати за нею». (*Місіс Сноу*)

«... Гм, -Але він ніколи ні з ким не розмовляє, дитино моя, він мовчить роками. Хіба що у справах. ...він живе сам у величезному будинку на Пендлтонському пагорбі. Він відмовляється від послуг кухарки, тому щодня тричі на день ходить їсти до готелю. Я знаю Селлі Міллер, яка прислуговує йому, так вона розповідала, що він ледве вичавлює із себе слова, щоб сказати, що він замовляє. Кожне друге слово доводиться вгадувати. Це конче щось дуже дешеве. Але вона й без слів усе знає». (*Джон Пендлтон*)

«...мені щойно минуло десять років. Торік я жив у сиротинці. Але нас таких там було багато, і тому їм за мене голова не боліла. І я пішов звідти.

Тепер житиму деінде, але поки не знаю, де саме. Я хотів мати власну домівку... ну, звичайну – щоб була мама, а не доглядачка.

Як є домівка, то є й родичі, а в мене нікого немає, відколи... татко помер. Ото й ходжу світами. Вже обійшов чотири будинки, але ніхто з господарів не схотів мене взяти, хоча я й казав, що відпрацюю. Дарма. Що тобі ще сказати? – на цих словах голос хлопчика здригнувся». (*Джиммі*)

«...Бадьоро наближався найвищий з гурту – чоловік із чисто виголеним обличчям і добрими очима». (*Лікар Чилтон*)

«...але ця маленька дівчинка діє на хворих краще за шестиквартову пляшку тонізуючих ліків. І тільки вона здатна розвіяти кепський настрій містера Пендлтона». (*Поліанна*)

Ланцюжок

Міс Поллі – Ненсі – садівник Том – Тімоті – місіс Сноу – Джон Пендлтон – Джиммі – лікар Чилтон

IV. Сприйняття і засвоєння навчального матеріалу

1. Дослідження ролі Полліанни в житті мешканців міста Белдінгсвіля.

а) життя у маєтку Гаррінгтон (слайд 7)

- Розкажіть, як Полліанна виконувала «розклад» тітки Поллі. Як ви вважаєте, яким чином дівчинці вдалося відвоювати другу половину дня для того, щоб «жити»? Чому заняття з Полліанною по-різному сприймаються тіткою Поллі та Ненсі?

- Як ви вважаєте, чи була щасливою Полліанна в домі тітки Поллі? Покажіть на прикладах, як розуміють щастя Полліанна та її тітонька. Чому у них таке різне уявлення про це? (Полліанна вважала, що кожен день має бути щасливим, тоді як її тітонька була переконана, що кожен прожитий день має бути «корисним»)

- Як історія з кошеним і собакою розкриває характер Полліанни?

- Розкажіть про реакцію тітки на цей випадок?

- Визначимо роль щоденних прогулянок Полліанни. Яким є її ставлення до людей? («Я охоче гуляю по околиці, роздивляюся вулиці й будинки, знайомлюся з людьми. Я так люблю людей ... ». «Мені подобаються люди, не схожі на інших.»)

- Як пояснити неймовірну любов Полліанни до людей?

- Чи змогла Полліанна знайти друзів у родинному будинку?

- Чому дівчинка любила спілкуватися зі старим Томом, садівником?

- Чим вразила дівчинку історія сім'ї Ненсі?

Перегляд фрагмента з фільму «Квіти для Ненсі» з метою усвідомлення учнями того, як дівчинка допомогла Ненсі стати щасливою (слайд 8)

- Отже, як змінилося життя в будинку Гаррінгтонів із появою Полліанни? (Завдяки Полліанні оточуючі люди змінюються на краще).

- Як ви вважаєте, чиї зміни були найскладнішими й найважчими? (Найважче змінюється тітка Поллі.)

- Коли тітка вирішила подарувати дівчинці хорошу кімнату?

- Визначте роль у тексті епізоду зачісування тітоньки Поллі небогою.

б) читання та обговорення оповідки «Полліанна йде в гості»

- Скажіть, чи завжди знайомства і зустрічі є приємними? Хто вони, нові знайомі Полліанни? (Містер Пендлтон – «чоловік ковзнув по ній поглядом», «різко запитав», «витиснув із себе «Гм?». Місіс Сноу – «уїдлива», «до неї ніхто не любить ходити». Дочка місіс Сноу Міллі – «бліда зморена дівчина». Діалоги Полліанни з містером Пендлтоном та місіс Сноу – взірці того, як дівчинка впливає на людей.)

Перегляд фрагментів з фільму: «Полліанна у місіс Сноу» та «Полліанна у містера Пендлттона» з подальшими висновками, наскільки ці епізоди з екранізації увиразнили учнівське розуміння впливу Полліанни на інших людей. (слайд 9)

- За яких обставин дівчинка познайомилася із місіс Сноу?

- Полліанну назвали «першою, хто хотів побачити» місіс Сноу. Чому?

- Розкажіть, як Полліанна змусила місіс Сноу по-новому дивитися на своє життя.

- Чому навіть Міллі, доньку місіс Сноу, здивували зміни у поведінці матері?

- Із ким ще познайомилася Полліанна під час прогулянки?

- Чому цей кумедний чоловік так привернув увагу героїні?

- Що ви дізналися про містера Пендлттона?

- Яка біда трапилася з ним?

- Як ви вважаєте, чи не занадто жорстоко вчинила Елеонор Портер, «зламавши» Джону Пендлтону ногу? Для чого, по-вашому, було потрібно зробити статечного

джентльмена безпомічним? Навіщо людині дається випробування? (Випробування дається людині, щоб вона навчилася глибше відчувати радість, сильніше й глибше розуміти життя, приймати віру, переосмислювати свої життєві цінності.)

- Чому Полліанна не розгубилася і цим урятувала старого знайомого?

- Як розвивається дружба з містером Пендлтоном? Спробуйте зробити узагальнення на прикладі цих стосунків стосовно того, що дає іншим людям спілкування з Полліанною? (Дівчинка допомагає їм зняти маску, розкрити свою істинну внутрішню сутність. Чим більше вона спілкувалася з містером в Пендлтоном, тим більше переконувалася, що цю сувору людину переповнює ніжність.)

- Як ви оцінюєте пропозицію Пендлтону Полліанні переїхати до нього? Про кого він, по-вашому, більше турбується – про себе чи про неї?

- Чим Полліанна аргументувала свою відмову містеру Пендлтону? («... я не можу лишити тітоньку Поллі, яка весь цей час добре ставилася до мене», «я потрібна тітоньці Поллі й тому хочу залишитися в неї».)

- Як ви вважаєте, чиєю перемогою було рішення містера Пендлтону взяти Джиммі Біна до себе?

- Які нові риси характеру дівчинки ви відкрили для себе, читаючи цю оповідку?

Перегляд фрагмента фільму «Знайомство з Джиммі» (слайд 10)

- За яких обставин дівчинка подружилася з Джиммі?

- Яку прикру історію про себе розповів Джиммі?

- Чому Полліанна перейнялася долею хлопця?

- Дайте оцінку поведінки Полліанни та її тітки у вирішенні долі Джиммі Біна.

Доведіть, що дії міс Гаррінгтон жорстокі. Чому так сталося? (Тітка Поллі, якою вона була до приїзду Полліанни, взяла верх.)

- Чому дівчинка вирішила звернутися до Жіночої допомоги у вирішенні долі Джиммі Біна?

- Чому жінки не поспішали допомогти сироті Джиммі?

- Як ви особисто оцінюєте дії представників Жіночої допомоги?

- Чи знайшла Полліанна вихід зі складної ситуації?

- Чи вдалося Джиммі стати щасливим?

- Які важливі проблеми знедолених дітей порушує автор, вводячи в текст образ Джиммі Біна? (Жахи дитячих притулків. Самотність осиротілих дітей. Замість люблячих родичів у притулках панують наглядачі).

- Першим у англійській літературі підняв тему сирітства великий англійський письменник Чарльз Діккенс, з творчістю якого вам ще належить ознайомитися.

А яких героїв казок-сиріток ви знаєте? (слайд 11)

- Розкажіть про вплив Полліанни на лікаря Чилтона. Чи можна сказати, що дівчинка стала для нього «тонізуючою мікстурою»? Чому?

Перегляд фрагмента з фільму «Історія життя лікаря» (слайд 12)

- Як Полліанна намагалася допомогти лікарю Чилтону?

- Яку роль у житті священика Форда відіграла зустріч з Полліанною? (слайд 13)

(Вона відчула, що у священика біда. Вона розуміє його стан. Не один раз таке бувало і з її батьком.)

- Як ви вважаєте, чому священик Форд був таким уважним і співчутливим слухачем розповіді Полліанни про гру в радість? Чому Полліанна світилася від щастя після розмови з священиком? (Вона дуже багато говорила з ним про батька, в той час як тітка Поллі категорично забороняла дівчинці навіть згадувати про батька у її присутності. Можна сказати, що у розмові з Фордом вона відвела душу, адже коли йдуть із життя дорогі нам люди, любов до них від цього не зменшується. Навпаки, вона ще набуває присмаку незворотної втрати.)
- Що зрозумів священик Форд? («Людям потрібне заохочення. Їхню природну опірність треба зміцнювати, а не послаблювати ... Не треба гудити людей за їхні вади – радше вкажіть їм на їхні чесноти...»).
- Ким стала Полліанна для жителів міста? (Полліанна стала подругою для дорослих і дітей у Белдінгсвілі)

2. Фізкультхвилинка. Вправа «Белдінгсвільський дощ» (слайд 14)

Інструкція: «Чи знаєте ви, який буває дощ? Давайте разом послухаємо. Зараз ви будете повторювати мої рухи. Стежте уважно!»

У невеличкому м. Белдінгсвіль після тривалої засухи здіймається вітер (*учитель тріє долоні*).

Починає крапати дощ (*клацання пальцями*). Дощ дедалі посилюється (*почергове плескання долонями по плечах*).

Починається справжня злива (*плескання по стегнах*).

А ось град – справжнісінька буря! (*тупіт ногами*). Але що це? Буря поволі вщухає (*плескання по стегнах*).

Дощ також стихає (*плескання долонями по грудях*).

Лише кілька крапель повільно падає на землю (*клацання пальцями*).

Ледве чути тихий шелест вітру (*потирання долонь*).

І ось воно – Сонце (*руки догори*)!

Таким сонечком для жителів маленького містечка стала Полліанна. Як вони змінилися після зустрічі з дівчинкою-сонечком?

3. Результати досліджень. Уроки Полліанни

Тітка Поллі - строга, холодна, стримана, з почуттям обов'язку, пунктуальна, нещасна, сумна, самотня. Завдяки спілкуванню з Полліанною стала турботливою, доброю, чуйною тіткою, яка дозволяла собі розпускати довге волосся, чепуритися, плакати, грати в гру «Радість» і бути щасливою заміжною жінкою. (слайд 15)

Ненсі - завжди привітна, турботлива, чуйна, люб'язна, але не любила свого імені. Завдяки Полліанні вона полюбила своє ім'я. (слайд 16)

Місіс Сноу - дратівлива, вразлива, сердита, хвора жінка, яка лежала в темній кімнаті і не дозволяла відчиняти вікна. Стала терпимою, уважнішою до оточуючих, дозволяла відчиняти вікна і пускати сонячне проміння в оселю, розчісувати своє кучеряве волосся, робити всілякі зачіски, прикрашені свіжими трояндами. Хвора почала навіть працювати.

Вона в'язала одяг для дітей з притулку і раділа тому, що у неї здорові умілі руки. (слайд 17)

Джон Пендлтон - замкнутий, похмурий, мовчазний, самотній. Став люблячим, турботливим батьком усиновленого хлопчика Джиммі. Його

життя стало яскравим, веселим, повноцінним. (слайд 18)

Джиммі - був сумним, зневіреним, бездомним, хотів мати батьків, сім'ю і будинок. Завдяки Поліанні у нього з'явилися і сім'я, і названий батько, і будинок. Хлопець став щасливим.

(слайд 19)

Лікар Чилтон - завжди привітний, добрий, чуйний, але самотній і нещасливий, бо любив тітоньку Поллі, з якою їх розділяло давнє непорозуміння.

Завдяки Поліанні лікар зміг порозумітися з коханою жінкою і одружитися, стати щасливим чоловіком. (слайд 20)

Священик Пол Форд - був засмученим, в розпачі, писав проповіді, розпочинаючи словами «Горе вам...». Усвідомив свою місію, роль в житті мешканців міста і починав проповіді так: «Радійте, люди, ...».

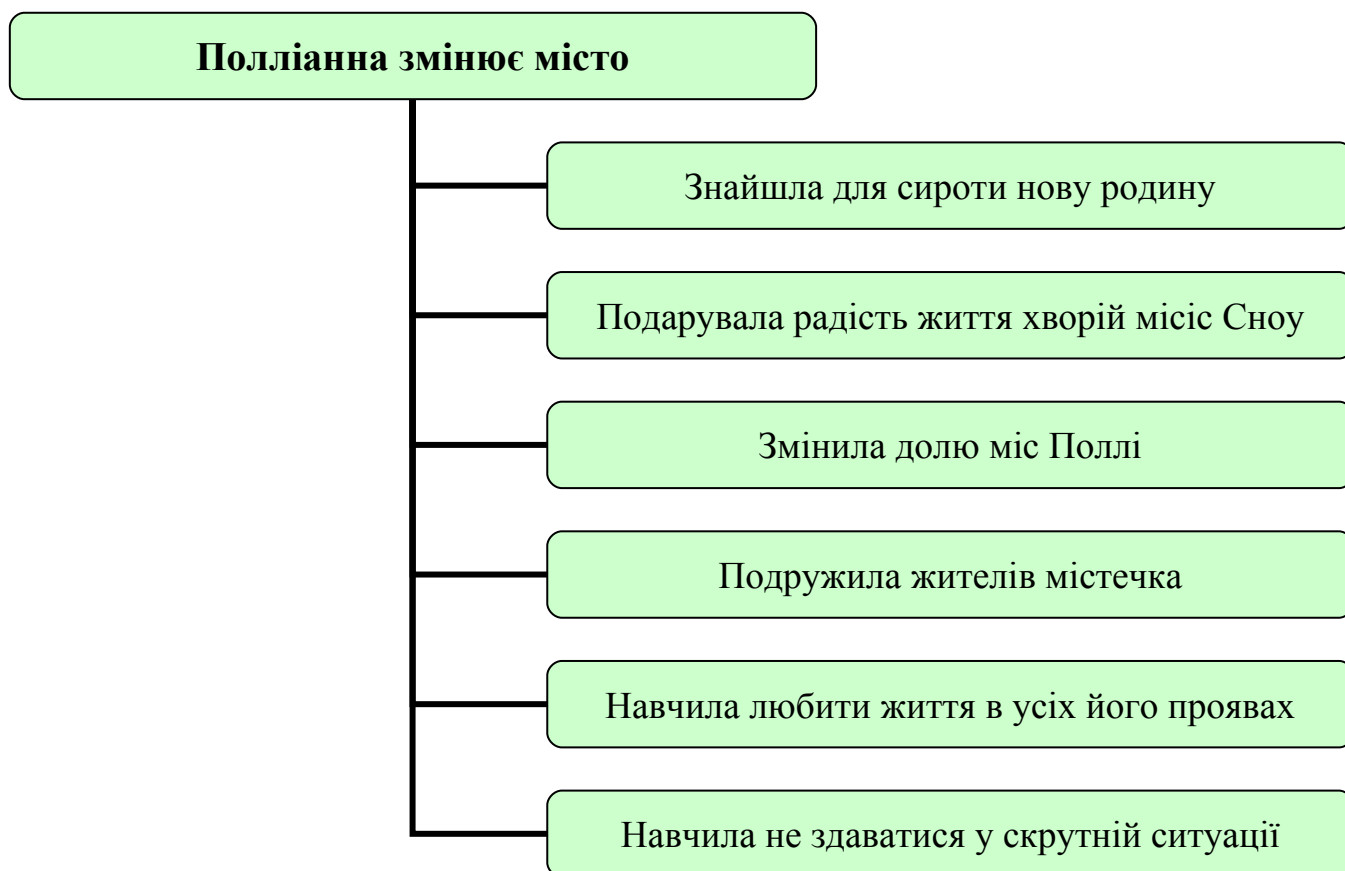
(слайд 21)

В результаті досліджень діти приходять до висновку, що Полліанна стала для жителів міста путівником, рятувальником, ангелом, який розбудив у них позитивне, навчив бачити хороше абсолютно в усьому, навіть і в поганому. Вона навчила їх радіти життю!

V. Закріплення вивченого матеріалу

1. Робота в групах

Складіть опорну схему «Вплив Полліанни на життя міста» (слайд 22)

Висновок

Ясним сонечком входить Полліанна в похмурі будинки, і їй вдається пом'якшити, здавалось би, зовсім скам'янілі серця. Люди, переймаючи гру в «радість» стають

добрішими, людянішими, починають усвідомлювати мету свого існування. Узагальніть, завдяки чому Поліанна змінювала світ навколо себе? (Завдяки позитиву і оптимізму, позитивному ставленню до всіх людей, умінню грати в «Радість», тобто бачити тільки хороше).

2. Гра в «радість». Робота в групах. (слайд 23)

Учням пропонуються неприємні ситуації, з яких вони повинні знайти вихід.

Учитель. Дівчинка навчила грі «Радість» дітей і дорослих. А якій грі ви б навчили Поліанну? Учні пропонують свої улюблені ігри.

VI. Рефлексія. (слайд 24)

- Пропоную не менш цікаві завдання за вибором: написати або «Сенкан», або девіз життя Поліанни, або есе про прочитаний твір (в парі, в групі або індивідуально).

Сенкан

Поліанна

Мудра і весела.

Живе, радіє та допомагає

Усім у радість грати.

Оптиміст!

Девіз: «Жити – життю радіти!», «Радієш ти, радію я – радіє вся наша Земля!», «Придивись, навколо так багато РАДОСТІ! Живи і радій!».

Есе: ця книга – гімн оптимістів. Е. Портер написала її для песимістів, щоб ті подивились на світ іншими очима, наповненими радості, почали радіти і творити прекрасне з радістю. (Думка дитини)

VII. Підсумок уроку.

1. **Слово вчителя.** Ви ділились сьогодні зі мною своїми враженнями, творчістю, а я хочу поділитись з вами віршем:

*Поліанно, Поліанно,
Хто ти, дівчинко моя?
Совість, ангел чи спасіння
Наших душ від забуття.
Ти, як промінь сонця, світиш,
Як послання із небес.*

*Ти, як ангел мій, дитино,
Світлу радість нам несеш.
Дай же, Боже, нам щоднини
Вчитись жити так, як ти-
Сумувати лиш хвилини,
А радіти цілий вік!*

Діти, дякую вам за роботу на уроці і за підготовку до уроку. Нехай в кожному з вас живе Поліанна. І як говорив Цицерон: «У світі немає нічого кращого і приємнішого за дружбу; виключити з життя дружбу – все одно, що позбавити світ сонячного світла». (слайд 25)

2. Оцінювання учнів

VIII. Домашнє завдання (слайд 26)

Пропоную подумати над запитанням: Чому я навчився у Поліанни? або написати лист Поліанні.